

bruc

IZDAJA KŠP (KPA)
KOT GLASILO STARIH BAJT

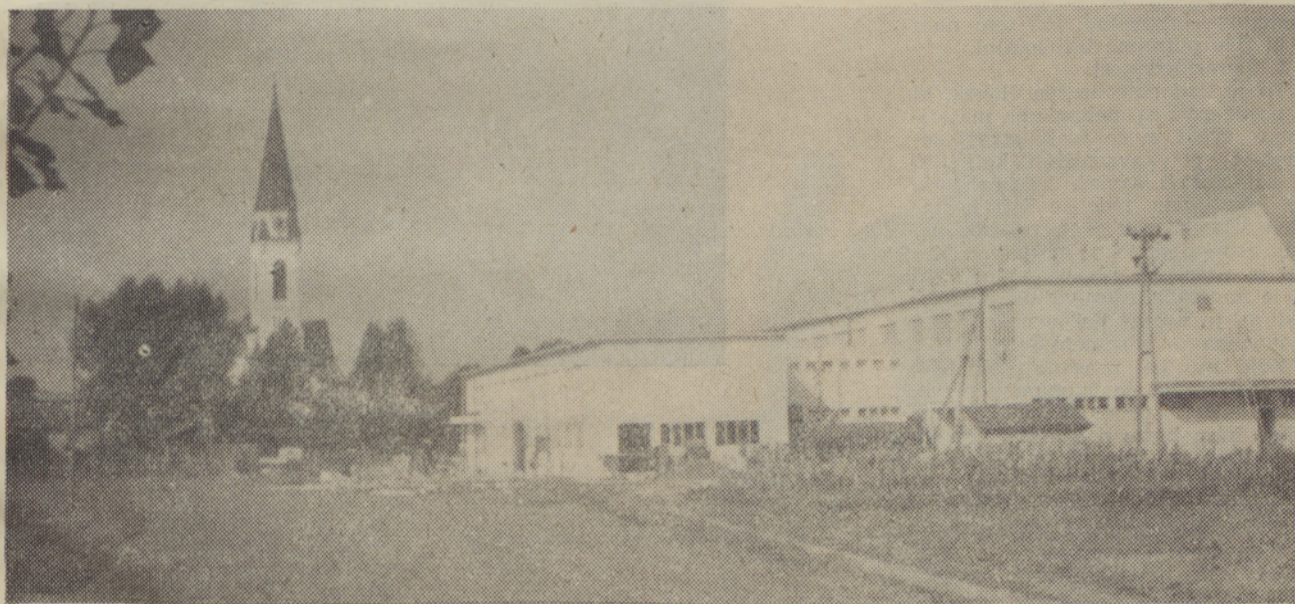
IZŠLO 10. II. 1962 ob 23.55

LETNIK III.

Neodgovorno uredili Jože Olaj, Rudi Ringbauer in Branko Šomen — Tehnične posle netehnično opravil
Janez Rotdajč

U velkon váraši se dosta vijdi,

DRAGI GOSTJE, ČLANI KLUBA STUDENTOV PREKMURJA (PREJ KPA) SKUŠAMO DAJATI LJUDEM IN STVAREM NJIHOVA PRAVA IMENA; NE POLEPŠUJEMO JIH, NIČ NE DODAJAMO. NE LJUBIMO VELIKIH BESED, VENDAR ZAHTEVAMO URESNIČITEV MAJHNIH OBLJUB. ŠE VEDNO PODIRAMO IN RUŠIMO VSE, KAR JE ZAOSTALO IN SLABO, DA BI LAHKO DALI PROSTOR VSEMU, KAR JE POKONČNO. NAŠA MLA-DOST JE DEL RESNIČNEGA IDEALA PRIHODNOSTI, VENDAR O TEM ZELO NERADI ALI MALO GOVORIMO.

Za to sliko smo iskali najboljši podpis. Dobili smo več od 700 vorov in smo tri najboljše nagradili.

1. Na tej podobi sta se združila pekel in nebesa — v Vice. (Sifra: Ž. F., Kumanovo.)
2. V Prekmurju še vedno hodita misticizem in manufaktura z r ko v roki. (Študent Pišta, Akademski kolegij, Ljubljana.)
3. Najprej smo gradili cerkve, potem tovarne, kupili smo najmodernejše stroje in ko smo imeli vse, smo se spom-nili, da nam manjka samo še — človek (Sifra: Goričanec, Lemerje.)

v malon se pa dosta čüje . . .

TEZE 1962

Morali se bomo navaditi, da vsa-ka salva ne oznanja revolucije. Morali bomo spremeniti stari latinski pregovor: »Časi se spreminjajo in mi se ne spreminjamo z njimi«. Dokaz: v Murski Soboti so nove hiše, novi avtomobili, samo ljudje so ostali stari.

Predlog: izseliti vse stare in naseliti MLADÉ. Ne samo po letih.

Eden afriških politikov je na lanskem zasedanju Generalne skupščine ZN dejal: »Svet je zapustil piedestal modrosti in se vzpenja na piedestal neumnosti.« Mislil je na radioaktivnost, na atomsko vojno, na resničen konec sveta.

Mi mladi, se bojimo. Beseda strahopetec je izgubila svoj žaljivi pomen. Danes je plemenito, če se bojiš.

Vi, ki ste starejši, prisluhnite: Hočemo, da smo!

KDO JE TO: DANAŠNJI ČLOVEK?

1. Ali je lojalen človek — človek?

Lojalen človek ni lojalen. Navadno se takrat, ko pride med vrtince razmišljanj, mišljenj in mnenj, začne loviti za vejo, ki se mu zdi v tistem trenutku najbolj sigurna. Mladi bi radi aktivno bogatili skupnost s svojim delom ali svojim mišljenjem, da bi postali tako resnično — svobodni. Pri tem nam ne bi bilo potrebno biti lojalni.

1. Nerazgledanost.

To je tisti neizobražen človek, ki ne najde poti in mehanizma materialnega sveta in se vsaki stvari zoperstavi: po kavarniških kotih in ob oštarijskih šankih kritizira vse kar je statično, toda še bolj je narsršen vsemu, kar je novo, ker zaradi nerazgledanosti ne ve ocenjevati in preceiniti. Najhuje: zločin, ki ga je zagrešila njegova nerazgledanost pa je v tem, da je našel mero za človeka — v samem sebi.

Zdaj mu pa, prosim, poskušajte dopovedati, da je humanistično in nerazgledano plitev človek! Boste videli, kam boste dregnili!

3. Svet se spreminja. Nikar ne mislite, da ni ničesar novega pod nebeškim klobukom. Je! Samo k nam čez Muro pride skoraj vse vedno z zamudo.

Naj vas pri odkrivanju novega sveta ne zapelje površnost: dejstvo ostane vselej golo, pa čeprav je oblečeno po najnovejši modi.

4. Ali vam je všeč pregovor: biti pameten, pomeni poznati resnico, a je ne izgovarjati.

Meni, njemu, nam mladim: NE!

5. Ko boste šli z brucovanja domov, poglejte izpod čela na levo in desno: lastna hišica, lastna svobodica. Samo da je nebi — svobodice — vsak pojmoval, gledal in spoznaval — skozi svoje egoistično okno!

Mladi ljudje (študentje in vsi ostali) smo namreč za zdaj še prikrašani za — okna.

6. Ali vas tudi še danes zazebe, če slišite: Deutschland, Deutschland, über alles; Vive la France!; Splotila

na vjeki Veljikaša Rus; Ameriko američanom!

7. Bolje je vrabec v roki, kakor golob na strahi.

Ta pregovor so si izmislili tisti, ki so imeli kratke roke. (Dolgoprstni direktorji ne pridejo v poštev!)

RESNIČNOST

Sanjal sem resnico. S kakšnim olajšanjem sem se zbudil.

Berite časopise, poslušajte radio, gledajte televizijo: neumnost je še vedno vsemirska sila.

Če si neumen, ti še resnica škoduje.

Toda: z obe hemisfere nam gruz generalštabi, admiralitete, politiki, kardinali; izpolnjujejo se tiranisti, Gestapa, financirajo upori; pišejo o problemu, kaj storiti, če se v primeru atomske vojne kdo zateče v zaklonišče, ki si si ga ti postavil.

Kdo odgovarja za vse to. Kaj, če bi se šli raje kolektivno grice? »Skrb naj preide na drugega.« Bo

že kdo drugi mislil o tem, »Naj odgovarja za to tisti, ki je odgovoren« ali »tisti ki je za to plačan«.

MLADI OBTOŽUJEMO ZA ZGORAJ NAVEDENO:

a) znanstvenike blokovskih držav

b) proizvajalce otroških igračk, ki izdelujejo tanke, letala, pištole. Po vseh vogalih našega mesta lahko slišite danes še otroški: bum! bum! Ali ste kdaj srečali otroka, ki bi začudeno strmel v gradnjo novega stanovanjskega bloka? Izdelujmo makete Velenja! Ali je to težje?

c) Pedagoge, ki še vedno skrivajo pred učenci najplemenitejši človekov posel, kako mi iz nič, jo iz nič naredimo živega človeka; namreč da bi uvedli v šolski urnik LJUBEZEN. Pedagoge, ker mnogo-krat ne vedo niti tisto, kar vedo njihovi učenci; ker govorijo o morali a so sami nemoralni itd., itd.

d) Vse, ki si želijo, da bi bil kdo

drug zadolžen za njihovo srečo in usodo. Marsikdo namreč pozablja, da je to svet živih ljudi in da smo vsi enako odgovorni za njegov obstoj.

Največji zločin človeka je danes — ravnodušnost.

SVOBODA

Ali ste že kdaj premišljevali, s kom bi poročili svobodo, da bi bila plodna?!

Mladi ne moremo razumeti, kako se mogli nekateri naši vis — a — vis mahomeščani zavleči v svoj mikrosvet.

Zakaj je današnji človek zgubil voljo, da bi sam govoril v svojem imenu?

Oprostite nam: mladi radi sprašujemo, ker se zavedamo da bomo tisti trenutek, ko bomo prenehali spraševati, postali senilni.

Mi priznavamo, da nismo objektivni. Mi celo trdimo, da je objektivnost največja zabloda mladih. Pojem objektivnosti vključuje namreč trditve, da je treba obe alternativni enako pazorno proučiti. Mladi priznavamo samo eno alternativo: alternativo, ki je nova, človeška in boljša.

Pri tem se zavedamo, da ne moremo soditi prihodnosti: v njo lahko samo verjamemo ali pa pa ne verjamemo.

SMRT

Da postaneš nesmrten, moraš najprej umreti.

Kdor misli na smrt bo umrl. Ali ste že kdaj pomislili, da je živeti nezdravo? Kdor živi, ta umira. So idealisti, ki mislijo, da se da smrt odspati na obroke. (Pri nas spi na obroke prosvetno in kulturno življenje, oziroma ljudje, ki dobivajo plače za prosvetno delo.) Za to se redijo. Debeli pa žive kratko. (Njihovo opravičilo: to je res, toda jemo dlje!)

Mladi ljudje sodimo, da je vseeno, če b' vzklikal: stran z jedrskim brezumjem ali živelo življenje! Toda vseeno vzklikajmo! V rokah imamo namreč najmočnejše kolektivne težnje, kolektivne b'azni in kolektivne resnice.

*Tukaj sem, med vami sem
in vendarle osamljen sem
ko mrtem kol v človeškem plotu.*

Ste mi kdaj pogledali v oči?!
Sli ste mimo mene kot turisti,
ne ljudje!

PASJA ZAHVALA

Plemeniti italijanski lovski pes Pazzi iz Cremona se zahvaljuje gostinskemu podjetju »Zvezda« v M. Soboti za spregledanje slovenskega napisa. Pse v lokal prepovedano voditi in za prednost pri odlični postrežbi pred domačini gosti.

Arrivederci Stella»
pl. Pazzi

Misli „Mlade“ bajte Rudija

- ☐ Nekateri ljudje nimajo nobenih zaslug za to, kar so v življenju postali.
- ☐ Velik del tragedije človeštva je v tem, da ne občutijo sami, ko so prizadevi drugi ljudje.
- ☐ Vsi vemo, da videz lahko vara, pa se kljub temu ne ravnamo po pravilu.
- ☐ Če si preveč skromen, boš podcenjevan.
- ☐ Večino ljudi se prezgodaj preneha spraševati — zakaj?
- ☐ Ljudje smo perfektni mojstri za izgovore in žal ne za odgovore.
- ☐ Idealisti so ljudje, ki so najbližje idealnemu človeku.
- ☐ Človek objektivno ni popolno bitje in vendar ga često kaznujemo za njegove napake.
- ☐ Ali ste že kdaj pomislili, kolikokrat dajete drugim dobronamerne in pametne nasvete, ki se jih sami nikoli ne bi držali.
- ☐ Sodnik, če hoče ali ne, mora biti »pravičen« kot krščanski bog, ki je kaznil vse putumce zaradi izvirnega greha.
- ☐ Druge sodimo po sebi in pri tem neštetokrat trdimo, da so — slabi.
- ☐ Idealist je človek, ki se lahko še tako globoko zaveda, da mu idealizem škoduje, pa kljub temu ne more iz »kožes«.
- ☐ Težimo k idealnemu stanju. Potem takem k stanju, ki je nekje v neskončnosti.
- ☐ Preko samih zmot prihajamo do trenutnih resnic!

Lanski neodgovorni urednik BRUCA Feri Žerdin nam je sporočil, da letos ne more priti na brucovanje, ker je v

Na jur'šu! Poslal nam je v spomin svojo kliširano postavbo in prosil svoje najboljše prijatelje, da ga počaste z enolitrskim eksom in enominutnim molkom. (Ista usoda je doletela še naslednje stare bajte: Jožeta Hradila, Jožeta Ternerja, Ludvika Krajčiča in Jožeta Casarja.) Dobri vojak Vlado Plantarič pa se je vrnil iz vojske tik pred brucovanjem.

šali skupno gospodinjstvo in mukotrpní hišni proračun, ugotoviti, da imaš številko čevljev 45 in da se lahko postaviš na lastne štipendirane noge. Odletel si s štrki in domači so za teboj spustili okenske rolete in se prvič po vojni svobodno oddahnili.

Ti si pa z nebogljeno in zakrknjeno štipendijo v žepni izdaji zakoračil v mesto, ki je bilo do tebe, prekmurskega bruca, upravičeno nepozorno. Strpalo te je z drugimi dvesto anonimnimi državljani v klorofilni trolejbus, ti blagohotno skakalo in usmiljeno stopalo po prešvicanih in neimpregniranih nogavicah in te v predmestju izpljunilo, pomečkanega kot staro vstopnico za kino.

Srečanje s tvojo gospodinjjo, ki ti je s krokodilskimi solzami v očeh odstopila 2x2 metra zemeljske poloble, imenovane sobica, je bilo napeto, kakor v kriminalki X-100: ko si se ji predstavil, te je pregledala od podplatov pa do dioptrij kakor profesionalni carinik na radgonskem mostu ali domači zdravnik, ki

GOVOR ZELENEGA CARJA

Prišel si, pritlični prekmurski bruc, nekega oktobrskega dne, namočenega v tri deci ljubljanske megle in na postaji te ni pričakala tradicionalna gasilska kapela. Edini prestrašeni vrisk, ki ti je bil namenjen, je prišel iz fičkotove zračnice, ki se te je v zadnjem trenutku usmilila in te nedolžnega ter glinasto celega spustila, da si s provincialnim samozadovoljevanjem prešel prehod za pešce med katere te je ljubljanska statistika v spozabi prislinila.

Domišljavo so se ti nategovali bicepsi na rokavih novega konfekcijskega plašča tovarne »Mura«, medtem ko so ti žuljave dlani ljubkovali štirje poltonski cekri, v katerih bi lahko preselil iz Prekmurja celi grunt pa še kmetijsko zadrugo zraven!

Dragi bruc! Za teboj so morja šolskega rdečila, preplaval si tisoče jezer, kislin in baz, se pretolkel skozi pikasto trnje mrtvih kapitalističnih in partizanskih letnic, dokler niso ljudje, ki so s teboj mukoma in s stisnjenimi protezami, izdelanimi v Ljutomeru in Beltincih, prena-

še ni plačan po učinku; te zavrtela 45-krat v minuti kot gramofonsko polko »Stari in novi znanci« in ti z gospodinjskim kazalcem narisala pred čundravim nosom astronomsko številko za najemnino.

Zaječal si, kakor da bi te prižela v objem kukšna Poljakinja. Misel, da ti bo od soboške štipendije ostalo še kaj za sladko življenje in nočne izlete, je sobolastnica iztisnila iz tebe kakor kalodont iz tube.

Bil si slečen, kakor da bi bil na fluorografiranju, bil si gol kakor Adam in oskubljen kakor internirani piščanec na soboškem placi; ne samo pred gospodinjskim bitjem, marveč tudi pred fakultetnimi administratorkami, pred katerimi si moral brez treme izpolniti obrazec STK 11, BE 34, 3 izvode AAS 27, plačati za šolnino 1300 dinarjev (pri nas je namreč šolanje brezplačno!) in dati za državne koleke prav tiste jurje, ki si si jih namenil za popoldansko »Moravo«.

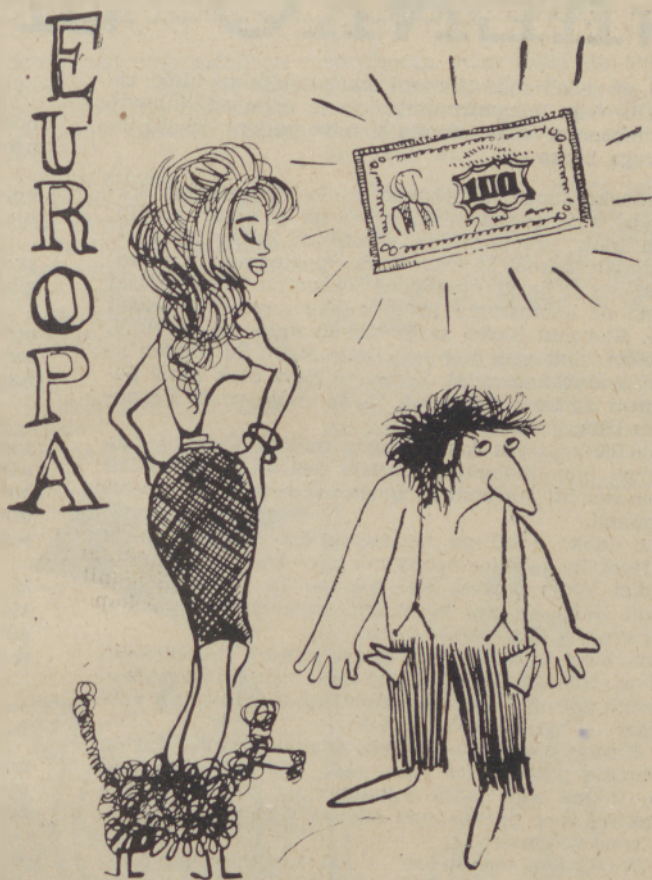
Dopotoval si iz pritličnega kraja v večnadstropno neonsko mesto in zdaj te na vsakem uličnem kašipotju napada domotožje, ki diši po krušnem dialektu in bujti repi.

Prve ure predavanja so se ti vsule na vatirana brucovska ramena kakor plaz na mačkovskem hribu. Profesorji so zute premikajoči se konglomerati učenosti vseh stoletij in odkritij, univerza, ta hiša znanja, pa tako velika, da še do danes nisi našel vseh predavalnic in laboratorijev, kjer naj bi ti demonstranti in asistenti pretipali gimnazijsko blebetavost in zaman skušali ugotavljati tvoj panonski inteligenčni kvocient.

Zate je postalo študentovsko življenje tenak led: zdaj zdaj bo počilo pod tvojo zeleno in nerodno nevednostjo in za vselej boš izgrgral v prvem letniku, kot tipičen vzorec za ročno razmnoževanje možganskih maloposestnikov.

Zeleni bruc: kvariš zrak in si uporaben samo za lukanje najdražjega vina na Balkanu — potiho povedano: točijo ga tu, na brucovanju — in za razbijanje kozarcev. Kaže, da če ne za druge, homo morali samo zate narediti v Beltincih tovarno kremenčevega stekla in morda celo steklarino, če se ne boš odvalil razbijanja gostilniških kupic. Jaz zvišeno zeleno cesarstvo ne vem, kaj naj sturim s teboj, ti naša posebljena nezakonska nesreča in možganska miniatūra.

Zalostno je, da moram staro u-

gotovitev vedno na novo ugotavlja: problematično je, če boš lahko kdaj koli za nami karkoli prevzel,

saj si premajhen, da bi lahko postal človek in prevelik, da bi bil lahko podgana.

PET VICEV

RAZLIKA

Kakšna je razlika med slonom in buho?

— Slon, gospod Zeleni car, je odgovoril najgenialnejši bruc med možganskimi maloposestniki — ima lahko bolhe, bolha pa ne more imeti slona.

ZNAŠEL SE JE

Student študentu v študentovskem naselju:

— Malo prej sem Mariči rekel, da je ne želim več videti.

— In kaj je stanila ona?

— Ugasnila je luč.

ŠKODA

Profesor Medicinske fakultete je razlagal študentom:

— Velika škoda je, da se je stanje našega pacienta tako naglo popravilo, da vam ne morem obrazložiti vzroka njegove bolezni.

NERVOZEN OTROK

Zakaj pride današnji otrok nervozen na svet?

Današnji otrok pride nervozen na svet zaradi naslednjega: prve tri mesece se boji, ker ne ve ali bo abortus ali ne bo. Druge tri mesece se boji, ker ne ve ali ga bo oče priznal ali ne. Zadnje tri mesece pa se boji, ker ne ve ali bo stara mati še živela, da ga bo lahko preživljala, ker ga mati — študentka gotovo ne bo mogla s svojo občinsko štipendijo

ŠTUDENTOVSKA

Profesor kemije: — Torej ali mi boste slednjčje odgovorili? Kako dolgo pa naj še čakam?

Študent kemije Branko: — Ne morem se spomniti, a mi je na konci jezika.

Kolega Feri mu prišepne: — Samo ne požri — to je arzenik!

GRENKO SPOZNANJE

(Ko so začeli med Starimi stanovanjskimi bloki zidati novega, elegantnejšega, se je eden od duhovitih mecenov vseh okrajnih novogradenj izselil iz Starega bloka.)

Panonsko sonce je poševno sijalo na dograjen stanovanjski blok in na blok, ki so ga pravkar gradili. Starejši blok, ves poraščen z balkoni in skuštran od televizijskih anten, je radovedno pogledoval v mladi blok, ki se je pred njegovimi iskrenimi očmi skušal postaviti na samostojne investicijske noge in poskusil shoditi. Staremu bloku se je storilo milo, ko je videl, kako Novi blok rase kar po centimetrih. Se preden se je Stari dobro zavedal, že mu je Novi blok zaprl pogled proti Liškovi gimnaziji in še dalje proti Černeckim čistarijam.

Stari blok je ves čas opekasto molčal. Čakal je, da dobi Novi blok klobuk, znamenje zrelosti in odraslosti in da se mu bo, staremu in spoštovanemu bloku, spoštljivo odkril.

Novi blok je bil pa nesistematično vzgojen in je stare ljudi in sobloke spoštoval tako kakor spoštujejo osmošolci svoje razrede: čisto se je nasmehnil Staremu bloku in mu nesramno vrgel čez razpokano fasado svojo vitko apneno senco.

Stari blok je zamžgal in požrl grenko razočaranje. Priprl je okenske oči, obrnjene proti zahodu in počasi, s cvilečim glasom — v silu odpiranja in zapiranja vežnih vrat — vprašal Novi blok:

— Pozdravljen Novi soblok. Gledal sem te; jaz in moji bratje nismo tako hitro rasli, pa tudi tako lepi nismo. Vedno sem trčili: mladost ima danes najšrše perspektive, pot proti soncu odprto, nadstropja in milijoni niso več važni...

— Ne bodi starokopitca... Ali sem mar jaz kriv, da so te zgradili v času administrativne gradnje in da si danes že iz mode? So te pač razmnožili, kakor ciklostirano srednješolsko literarno revijo...

— Razmnožili!

Stari blok je zaveznil od presenečenja nad nesramnostjo najmlajše zazidane generacije. Mladi blok pa je neorganizirano in nekontrolirano bruhal iz sebe:

— Starokopitni ste! Vsi ste enaki: uniformirani kakor bruci, z enakimi stanovanjskimi karakterji, z utesnjenimi možganskimi prostori...

Stari blok je odpiral in odpiral usta, a čez prag svojega konvencionalnega telesa ni mogel spraviti niti glasu.

— Še to ti povem! Nezakonski ste! Ko so me še kot otroka vozili sem na to mesto, kjer sem danes ostal. Sem videl tebi in tvojim bratom podobne bloke še v Rakitani in Ljutomeru... Razpusli ste se kot, kot...

— Nemogoče, nemogoče...

Stari blok ni mogel verjeti svojim podstrešnim ušesom. Prenesel je, da so poleg njega postavili še nekaj njemu podobnih bratov — težko je človeku samemu biti — tako, za spremembo, za kratek čas — toda da so bili enaki bloki še v drugih krajih Pomurja — ne, tega ni mogel verjeti...

In v hipu mu je postalo jasno, zakaj se je človek, ki je razmnoževal urbanistične originale, ki je zatajil stanovanjski izpisek iz matične knjige, preselil iz njegovega naročja (iz naročja Starega bloka) v drugo, sodebnije stanovanje.

P. S.

Če bi Stari blok to zvedel še takrat, ko je krivec (za vsako stvar bi se morali najti krivci) hodil čez njegov prag, bi se gotovo od žalosti in jeze razpočil in sesedel nanj.

Ker pa je prišlo spoznanje propozna, je nemo občemel in s spuščenimi žlebastimi rokami privalil, da mu je Novi blok, večji in sodebnnejši, začel ob sončnih dnevih metati dolgo apnasto senco čez njegove prve razpoke na blokovski fasadi.

Soboška sentimentalna

*Ko se že mesto zmračí,
zaide kak gost v kavarno,
kjer stari točaj malomarno
prižiga velike luči.*

*Nalije si turško, jo spije,
nato pa lepo zasmrči.*

*Ko Cigani uglašajo
svoje razštimane violine,
se za rock že ogrevajo
soboške maryline.*

*V tem mestu se včasih
tudi kaj lepega še zgodi,
najsi je to brucovanje,
ali pa se kakšen odbor kje rodi.*

Kmetijsko-industrijski kombinat

• **Pomurka** •

MURSKA SOBOTA

obrat *Tovarna mlečnega prahu* Murska Sobota

nudi cenjenim odjemalcem kva-
litetni mlečni prah, jajčni prah
in čajno maslo.

Trgovsko podjetje na veliko in malo

POTROŠNIK

MURSKA SOBOTA

se priporoča za nabavo blaga iz svojih bogato
založenih skladišč: manufakture, železnine, galan-
terije, špecetije, usnja in vinske kleti, kakor tudi
nabavo blaga iz svojih detalističnih prodajal:
Opremoletna, Kovina, Zelezo, Kurivo ter vseh pro-
dajal „POTROŠNIK“ na podeželju

Kolektiv

Zalostna sezonska povest

To je žalostna povest o dobrih ljudeh, ki so prišli na svet goli, se za silo oblekli in bili vse življenje — lačni. Ko so zvedeli, da obstoja mednarodni pregovor s trebuhom za kruhom, so se odločili in napotili s trebuhom za kruhom v Ameriko. Bilo jih je toliko, da si bomo lahko zapomnili samo tri imena: Prekmurski Dündek, Prekmurska Dūnda in Prekmurski Dūnči. Prvi je bil oče, druga mati, tretji pa sin.

Napotili so se peš in prišli do velike mlake imenovane morje. Vkrkali so se na ladjo in prišli na čisto. Toda ladja je bila iz drugega vica in se je kar na lepem potopila.

Nekega dne so vsi trije sedeli na veji. Nenadoma se je veja zlomila in vsi trije so zgrmeli na tla. Ko so se pobrali, je Dūnči bleknil: »Zdaj nas je pa devet.«

Kuko je bilo to mogoče?

Enostavno: Dūnči ni vedel štet.

Toda nekega navadnega jutra — koledanja niso imeli — je Prekmurski Dūnči rekel svoji materi Prekmurski Dūndi — sestra.

Kaj se je spet zgodilo?

Vi, ki prebirate te vrstice, odgovorite!

Ali ne veste?

Odgovor je zelo preprost: Dūnčiju se je zmešalo.

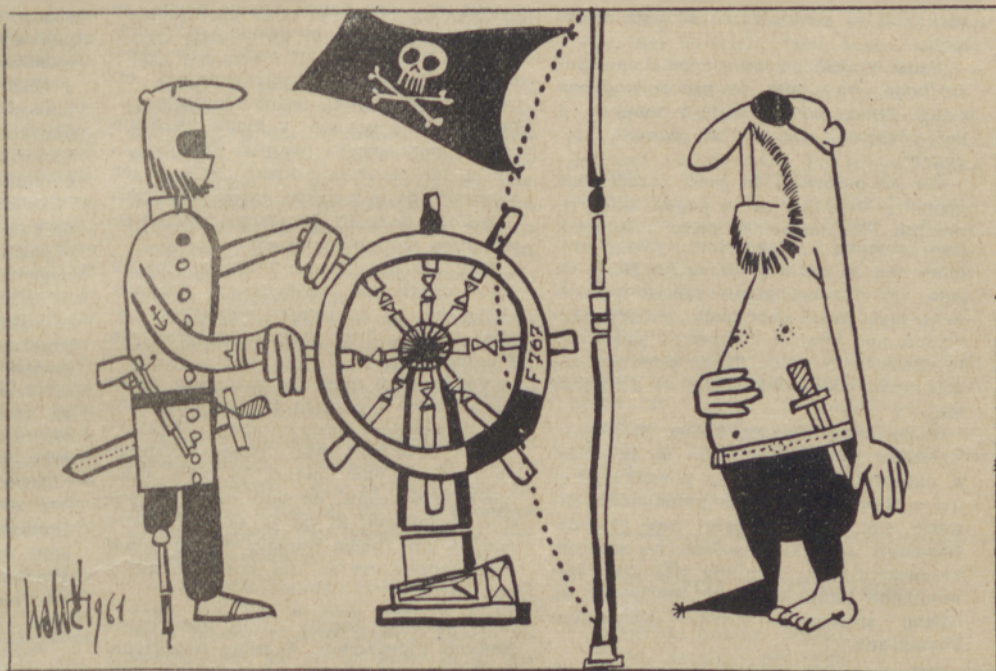
Čeprav se je najmlajšemu sezon-

sodobnega vica, vzela na svoj krov Prekmurskega Dündeka in Dūnčija in ju za kazon, ker nista bila spodobno obrita, odpeljala nazaj v prvo domovino.

Doma so stvari ostale take, kakršne so bile pred njunim odhodom na sezonsko delo v Ameriko. Oblaki so bili še vedno beli kot skorjice pšeničnega kruha, samo petrolej je bil dražji in nekateri so se šli poštenižake.

Prekmurski Dündek in Dūnči sta ugotovila, da se zemlja z njima premika, če ona s prstom migata ali pa ne, pa sta zato sklenila, da bo sta ostala doma na gruntu.

Ta slika nima nobene zveze s člankom. Objavili smo jo samo zato, da bi stran izgledala bolj »kravos«.

Mrtvih je bilo več kot preveč. Toda v bližini je bil otok (malo večji od tistega prometnega otoka pred »Zvezdo«) in nanj so se rešili vsi trije prekmurski sezonski.

Na otoku so živeli mnogo let. Nihče ni vedel zanje, pa tudi oni niso nikogar pogrešali. Ustanovili so lastno komuno, lenuharsko samoupravljanje in rasli po učinku. Edino kar so pogrešali, je bila šola. Da je bil Dūnči nezobražen, naj nam ilustrira naslednji dogodek:

cu in otočanu zmešalo, so vsi trije na otoku še dalje živeli. Ustanovili so norišnico in Dūnčija vtaknili vanjo. Toda kmalu je Prekmurska Dūnda, ki je bila najbolj izkoriščana in vsega potrebna — izdihnila. Prekmurskemu Dündeku je postalo dolgčas po ženini smrti, pa je Dūnčija izpustil iz norišnice.

Leta so tokla, morje pa je ostalo okoli otoka še dalje enako visoko. Nekega dne je mimo pripeljala gusarska jahta »Mestna klavnica« iz

Celo delati sta začela. Toda nekega jutra je Dūnči dejal svojemu očetu: »Brat!«

Kaj se je zgodilo?

Vi, ki prebirate te vrstice, odgovorite, da se bo lahko povest nadaljevala.

Ali ne veste?

Odgovor: šla sta med brate (fratre).

Zaradi verske skupnosti se tukaj tuzemeljska zgodba enostavno konča.

Elektrotehnično podjetje

„Blisk“

MURSKA SOBOTA

sporoča vsem svojim cenjenim strankam,

da kvalitetno opravlja vse usluge, po-

pravlja radijske sprejemnike, TV aparate in druge elektrotehnične naprave.

Razen tega opravlja še vse električne,

inštalacijske, vodovodne in kleparske usluge.

To, kar ni uspelo časopisom »Times«, »Daily telegraph«, »Pravdi« in ostalim časopisom z več milijonsko naklado, je uspelo »Brucu«, ki postaja iz leta v leto vse bolj popularen in bran časopis. Na planet Pluton smo z raketo »Panonija« poslali našega specialnega dopisnika Dündeka, da bi za vas, dragi bralci, napisal reportažo o razmerah, ki vladajo na omenjenem planetu.

Po imenu rakete ste lahko uganili da gre za vesoljsko ladjo domače izdelave. To je gotovo za vas in nedvomno bo tudi za ves ostali svet — velika senzacija. Svet se bo čudil od kod nam tolikšna denarna sredstva, ki jih niso zmogli niti Rusi.

Zaupali vam bomo, da ima ogromne zasluge za gradnjo rakete direktor ene naših večjih tovarn (na njegovo prošnjo imena ne objavljamo), ki je svoj čnuletni gubljeni del plače žrtvoval za njeno izdelavo. Manjšo vsotico denarja, pa je pripelalo nekaj desetih delavcev iste tovarne, ki so sledili vzoru svojega direktorja.

Sama raketa je zelo enostavne konstrukcije. Po obliki je precej podobna cigari. Njena posebnost je v tem, da ji kot pogonsko gorivo služi domača »orgyanca«.

Na to preprosto in prav zaradi tega genialno idejo, da bi za pogon lahko uporabili »orgyanco«, je prišel naš rojak (tudi domače izdelave) ing. Lejvi Gvint. Misel mu je padla v glavo, ko ga je en sam »štamprin« omenjenega goriva ob neki priložnosti »pognal« s pomočjo lastnih nog dvajset kilometrov skozi noč in decembrski mraz. To je ponoven dokaz, kako lahko vodi slučaj do genialnih idej.

Prepuščamo besedo kolegu Dündeku: »Dragi bralci, moj polet se je pričel 4. oktobra preteklega leta ponoči ob 0.01 uri z Rimske čarde. Ze petnajstega oktobra sem bil v težnostni zoni Plutona. Naslednji dan okrog poldne, po srednjeevropskem času, se mi je pridružilo šest vesoljskih ladij, ki so mi jih poslali za časotno spremstvo izredno gostoljubni Plutončani.

Nisem mogel verjeti svojim ušesom, ko sem preko radia zaslišal glas, ki me je v lepi prekmurščini povabil, naj jim sledim v prestolnico Plutona (pozneje sem zvedel, da se je nekaj njihovih znanstvenikov s pomočjo odličnih teleskopov in slušnih aparatov naučilo naš dialekt, ki jim bo, po trditvah teh učenih mož, služil kot osnova za učenje drugih zemeljskih jezikov).

Po nekaj urah smo srečno pristali na velikem letališču, tik ob mestu.

Ko sem stopil skozi vrata rakete, sem

bil ponovno prijetno presenečen. Prizor je bil naravnost veličasten. Letališče je izgledalo, kot da bi bilo tlakovano s samimi človeškimi glavami. Zbrala se je silna množica, da bi videla prvega zemljana čisto od blizu. Nekaj Plutončanov je v rokah držalo transparente, na katerih so mi v našem dialektu zaželeli dobrodošlico.

Od nekod je priletelo vozilo, ki je bilo podobno umivalniku in se ustavilo pred mojimi nogami. Eden potnikov me je povabil naj prestopim k njim. Predstavil se mi je, kot prevajalec, po imenu Din.

Oditeli smo na slavnostno okrašeno tribuno, kjer sem se rokoval s predsednikom republike. Takoj za tem je predsednik održal kratek govor. Din mi je vsako besedo sproti prevajal. Na koncu govora sem bil ganjen od ponosa in sreče. Naj vam nanizam samo nekaj stavkov iz govora: ... »Čeprav smo že dolgo vedeli, da bo prvi Zemljan med nami Prekmurec, smo danes izredno srečni, da lahko v naši sredi pozdravimo pripadnika tega ljudstva, ki ne pozna komolčanstva, podkupovanja, drobnocutnosti, zavisti, spletkarjenja, testokolenčarstva... Dragi gost je novinar, v njegovem kraju najbolj popularnega časopisa »Bruc«... Upam, da izražam iskreno željo vseh prisotnih, da bi z rojaki prvega Zemljana v bodoče navezali čimtesnejše prijateljske stike na vseh področjih.«

Ves čas bivanja na Plutonu sem bil gost uredništva centralnega časopisa »Progres«, ki ga izdaja tamkajšnja vodilna partija PPP (Partija progresivnih Plutončanov).

Vselej sem imel na razpolago leteči »umivalnik« s pilotom in enega najboljših poznavalcev prekmurščine, Dina.

Predno bi vam začel opisovati razmere na Plutonu, vam moram za lažje razumevanje povedati, da tudi na njem gradijo socializem, ki pa je šele v začetni fazi in ima poleg mnogih dobrih strani tudi napake, ki so me takoj zbudile v oči.

V glavnem mestu imajo impozantno tovarno hidroturbin. V njeni neposredni bližini pa več barak, v katerih stanujejo delavci in delavke. To sem takoj izkristil in »pitič« mojega prevajalca Dina, člana PPP, ki mi je malo prej zagotavljalo, da imajo pri njih diktaturo proletariata. Rekel sem mu, če bi njegova trditev popolnoma držala, da bi potem v barakah stanovali v glavnem tisti, zaradi katerih je na Plutonu vzpostavljena diktatura ali pa vsaj oni, ki med delovnim časom tako zelo radi pijejo turško. Iz zgodovine namreč vemo, da je vsak razred, ki je bil na oblasti, to znal tudi

S plane: spec

»ccniti«. Po teh besedah me je Din tako črno pogledal, da sem za nekaj časa utihnil. Kaže, da pri njih še niso docela navajeni na svobodno izražanje mišljenja, — ki se ga pri nas poslužuje že vsak državljan — kljub temu, da v temeljnem zakonu zagotavljajo Plutončanom svobodo govora.

Ko sem nekoliko pozneje videl »odhajati« z dela vodilne uslužbenke omenjene tovarne z direktorjem na čelu, v štirisedelnih letečih »umivalnikih«, delavce pa na čisto navadnih letalih na nožni pogon, sem vprašal Dina, kako zagovarjajo socialistično načelo: »Vsakemu po njegovem delu«.

Odgovoril mi je, da direktorji resda nimajo toliko dela, zato pa imajo velikansko odgovornost pred delovnim kolektivom in celotno družbo, kar brezdvomno opravičuje njihove plače.

Po tajnih zvezah sem pozneje zvedel, da jim družba takrat, ko bi morali zares odgovarjati za svoje delo, preveč rada pogleda skozi prste. Nekega direktorja, ki je poneveril več milijonov plantonov, je sodišče kaznovalo z dvema mesecema zapora, drugi pa so dobili za nekoliko manjše grehe pogojne kazni ali pa celo le — nove stoličke. Nasprotno pa malega Plutončana takoj »zašijejo« za par let zaradi dosti manjših prestopkov, čeprav njihov temeljni zakon govori o enakosti pred sodišči.

Po dveh tednih, odkar sem pristal na Plutonu, sem bil povabljen na delovno sejo uredništva »Progres«. Zahvaljujoč Dinovemu skoraj dobesednemu prevajanju vam lahko posredujem ves njen potek.

Seja je vodil glavni urednik — če smemo zaupati Dinu — nekako takole:

»Dovolite mi spoštovani uredniki, da v naši sredi pozdravim kolego z Zemlje. Vem, da vam ga ni treba posebej predstavljati, ker ga vsi poznate z blkovizijskega ekrana in s slik iz našega časopisa.

Čeprav bo naš znanstvenik Din sproti prevajal vse, kar se bo tukaj govorilo, se bomo odkrito pomenili o vseh naših problemih, kot da »girin« (po naše spod — op. avt.) Dündek sploh ne bi bil prisoten.«

Pluton poročča Dündek, ni dopisnik »Bruca«

Po tem svečanem nagovoru je pričel diskusijo glavni urednik s sledečimi besedami.

»Ne morem mimo tega, da ne bi kritiziral kritikanstva nekaterih kolegov. Popolnoma zgrešeno si razlagajo svobodo tiska in pišejo vedno bolj neodgovorne članke. Dejstvo je, da brez svobodnega izražanja misli ni napredka. To nas pa ne sme zapeljati v kritiko zaradi kritike odnosno v že zgoraj omenjeno kritikanstvo.

Prebral vam bom nekaj značilnih odstavkov iz člankov tukaj prisotnih urednikov posameznih rubrik, v katerih je preveč kritikanstva namesto konstruktivne kritike in ničkoliko pretiravanja.

Poslušajte, kako pojmuje svobodo govora in tiska urednik kulturne rubrike: »Smešno bi bilo trditi, da je pri nas, ko si moramo šele utirati pot v socializem, vse v najlepšem redu, da gre brez napak. Po mojem je sramota za narod, če mima satire. Vprašam se, ljudje božji, kaj je z nami? Smo mar postali rod strahopetcev? Za vzor bi nam lahko bil pdkojni rojak, slaven komediograf, ki je bičal slabosti človeka in družbe. V svojih delih je neusmiljeno razgaljal gnoblo takratnega družbenega in političnega sistema. Celo sami ministri niso bili varni pred njim. Vsi dobro veste, da je ustvarjal v času, ko je bila svoboda govora le na papirju, ko je skoraj na celim Plutonu vladal diktator. O demokraciji so ljudje lahko samo sanjali. Priznajmo: klobuk dol!

Dandanes pa imamo oboje: resnično svobodo govora in dejansko vlado ljudstva in vendar si ne upamo več, kot da kdaj pa kdaj »poščegetamo« kakšnega direktorja v dnevnem časopisju.

Predsednik našega planeta — žal po naši krivdi — ne more biti ponosen, ker je na čelu ljudi, katerih večina nosi zadnjico s pomočjo naramnic. Bil bi pa lahko ponosen, če bi vladal ljudem, ki si upajo povedati to kar mislijo vsakemu v obraz, in ako bi bilo potrebno — celo njemu.

Nehajmo kritizirati po gostilniških in kavarniških kotih, ker to nikomur nič ne koristi. Dokažimo, da smo vredni žrtev tistih, ki so padli pod zločinskimi krogami v boju z Marsovcem. Ne pozabi-

mo nikoli: močan je tisti, ki se ne boji priznati svojih napak. Čas je, da prenehamo imeti »radi« tiste, ki vedno samo kimajo, kajti taki so naši družbi najbolj nevarni...»

Tukaj je glavni urednik prekinil branje, malo zakašljal, nato pa začel: »Spoštovani kolega, vi me greste z duhom časa naprej. Hočete satiro, ki je že zdavnaj zastarela literarna oblika. Bila je aktualna, ko so še vladali kralji in razni ministri. Teh ni več, in je zato tudi satira sama izgubila svoj pomen. Priporočam vam več individualnega študija. Mislim, da je vsaka nadaljnja beseda odveč.«

Glavni je ponovno malce zakašljal in nadaljeval: »Prisluhnite odstavkoma urednika gospodarske rubrike in sami boste lahko presodili, kako se je zaletel: ... Neštetokrat smo že kritizirali podlost kapitalistične trgovine na Merkurju, ki raje v morje meče kavo in pšenico, samo da ji ne bi bilo treba znižati cen. Medtem, ko je dve tretjini človeštva v veselju podhranjenega.

Dragi bralc, kako bi pa vi imenovali našo trgovino, ki je pustila na tone breskev, da so segnile, ko vendar dobro vemo, kako našim delavcem primanjkuje vitaminske prehrane...»

Zgornja odstavka sta klasičen primer neodgovornega pisarjenja,« je povzel glavni urednik. »Gre za nepravilno informiranost pisca ali pa za zlonamerno pačenje dejstev. Kaj takega pri nas enostavno ni mogoče.«

»Naslednji odstavki so iz članka športnega urednika, ki vam bodo le potrdili moje besede o kritikanstvu. Spoštovani kolegi, vem, da mi ne boste mogli povedati odkod je »girin« Binder dobil te podatke, ker se že na prvi pogled vidi, da so iz trte zviti. Vem tudi to, da ni slab človek, vendar se ne morem znebiti občutka, da je nehoti pod vplivom pisunov s Saturna. Dovolite mi, da vam preberem kaj je napisal: ... Zdi se mi nepravilno, da neki Triblar Janči (Janči je nogometna zvezda na Plutonu, kot na primer Seki pri nas. Samo po sebi pa je umevno, da se Janči po moralnih kvalitetah nikakor ne more primerjati s Sekijem, ki je tiptičen tip našega naprednega športnika — op. avt.) dobi za prehod iz kluba v klub več milijonov plantonov. Vem za mnogo športnih klubov, v katerih je bila včlanjena naša mladina, pa so zaspali, ker niso imeli nekaj desetisoč plantonov potrebnih za svoj obstoj.

Spomnimo se samo nekoliko let nazaj, ko smo trdili, da mora biti pri nas, kot napredni deželi, šport na masovni osnovi in brez kakršne koli oblike profesionalizma. No, in poglejmo sedaj bistvu v oči: dandanes imamo v marškalterji športni panogi več čistega amaterizma na Marsu, Saturnu, Veneri in drugih planetih, ki imajo v bistvu nazadnjaški družbeni sistem...»

Po teh besedah je glavni urednik globoko zajel zrak in nas nekaj trenutkov

kritično opazoval preko svojih temnih očal. Nato je z zvišenim glasom nadaljeval: »Mislim, da bi našo plodno »debato« s tem lahko zaključili.

Ne morem mimo tega, da ne bi ponovno apeliral na vas, kako moramo imeti prestopano pred očmi ime našega časopisa — »Progres«. Vsi dobro vemo, da idealnega stanja ni. Z odkrivanjem napak bomo omogočili njihovo odpravljanje.

Mi, možje peresa, moramo biti tisti, ki bomo vedno in povsod svetel vzor našim državljanom, kako se piše in govori tisto, kar se misli. Tako bodo naši prispevki kdaj pa kdaj nujno vsebovali ustvarjalno, smelo kritiko...»

»Smelo kritiko« — to so bile poslednje besede, ki mi jih je Din prevedel in sem jih še slišal. Po njih se mi je pritisk v glavi tako zvilal, da sem že pričel misliti: »no, dragi Dündek, lipou napisal testamentiš — fertik je.« Zrak je postal tako težak, da me je dušilo. K vsemu temu še, pa me je po želodcu nekaj sumljivo zvijalo. Kaj pa slednji simptom pomeni vam ne bi posebej razlagal.

Naglo sem se poslovil od prisotnih, odletel z maksimalno hitrostjo k svoji raket, jo »šaltal v direkno...»

Pripis uredništva: Po tem pretirganem stavku, se je Dündekovo poročanje prenehalo.

Do danes se še ni vrnil!

Sivi osakdan

Jutro je bridki petelin,
ki me iz sanj prebudi,
hodim in hodim po mestu
in nič se nikjer ne zgodi.

Včasih samo zašumijo
v vetru dekliski lasje,
ozrem se in bežno pomislim:
Leta, glej, leta hite.

Pa je po starem spet vse,
hodim in gledam ljudi,
ki več ne nosijo sanj
v te zaprašene in žalostne dni.

Nič več ne čakajo vetra,
da bo razpihal pustost,
nič več ne sanjajo v dalje,
na svetlo, na svetlo, v prostost.

Jaz pa imam še otroške,
naivne, sanjave oči,
jaz pa še čakam na veter
vse dolge in gluhe noči.

In ptice imam in cvetlice,
dosti, za vse bi bilo,
hočem jih, hočem razdati
da bo še drugim lepo.

Pa nihče jih ne mara, ne mara,
deklica sama gre čez trotoar,
eni hite v trgovine, eni v gostilne
in poldne je udaril zvonar.

Jože Olaj

(Anonimno pismo, prevedeno iz madžarščine)

KAKO DOLGO ŠE?

Domači državljani! Citam »Pomurski vestnik« in druge časopise, ki izhajajo v osvobojeni Jugoslaviji. Poslušam soboški radio pa Budapest pa Graz pa Ameriški glas, pa točno sledim dogodkom in svetovnemu dogajanju.

Zdaj se povsod po Evropi podirajo spomeniki stalinističnega kulta. Sprašujem se, kako dolgo bomo še mi čakali? Vi, državljani soboške metropole se morda niti ne zavedate, kaj imate prefotografirano na

lokalnih razglednicah?! Tisti beli spomenik na vašem trgu je — ruski!

Ali ste že kdaj pomislili, da je nekoč viselo z njega ponižujoče odlikovanje pa Stalin na njem? Res je, da ste zamenjali njegov kult — toda packa je ostala. Še zdaj se vidi — dešč pa toča pa slana pa črčevka pa babje pšeno tega še do dandanes niso mogli izprati, da je bila Stalinova medalja večja od Leninove. Ali je s tem kdo mislil javno in na javnem mestu dokazovati, da je Stalin večji od Lenina?!

To je sicer stvar politike in politično zavednih ljudi. Jaz, resnično ljuben manjšinski kmet, bi rad s prstom pokazal na to packo in predlagal, da spomenik v duhu najnovejših vzhodnoblokovskih ukrepov zmanjšamo in podremo za toliko, da

odpade mesto, kjer je visel Stalin.

Sem namreč mnenja, da Sobota lahko izhaja brez takega spomenika, saj se je mesto samo po sebi od vojne do sem hitro uveljavilo in pridobilo sloves najbolj процvitačega pomurskega kraja. (Pri tem se ne bi rad spomnil časov, ko so iz Ljubljane prišli ljudje ponujat denar v Prekmurje, češ, ljudje, vedno ste bili najbolj zaostali in vsega prikrajšani — zidajte!) Takrat je Sobota sramežljivo zardela in porinila stran ponujen denar s pripombo: »Jaz ne bi.«

To je nepogrešljiv dokaz, da je Sobota vselej in povsod znala reči NE in da bo tudi zdaj, ob mojem predlogu rekla: NE.

S spoštovanjem anonimni manjšinski kmet.

DVE CIGANSKI

Sodnik je zasliševal Cigana pa je med drugim vprašal:

— Kdaj ste rojeni?

Cigan ni hotel odgovoriti. Po krajšem čakanju je sodnik ponovil vprašanje:

— Še enkrat vas vprašam, kdaj ste rojeni? Kdaj imate rojstni dan, ali razumete?

— Kaj vas to briga? — je slednjič odgovoril Cigan. — Tako in tako mi ne nameravate ničesar podariti.

GVIŠNO JE GVIŠNO

Ta vic je nastal v srednjem veku, ko so se križarji vračali iz Jeruzalema čez Prekmurje v Frankovsko državo. Blizu Mure so ujeli Cigana, ki jim je hotel ukrasti konje. Sklenili so, da ga bodo obesili, toda v bližini ni bilo nobenega drevesa. Ves dan so ga iskali in slednjič našli samotno drevo, ki je raslo nad divjo strugo Mure.

— Haj, počakajte malo! — se je začel dreti Cigan. — Pa me ja ne mislite obesiti nad to deročo vodo?

— Kaj si misliš, da bomo drugo?

— Potem pa krepko zategnite vrv okoli mojega vratu! Jaz namreč ne znam plavati!

Na končni postaji

Za mizo to je prebedel
že marsikak meščan,
ko se na golaž je priplazil
v restavracijo do amena pijan.
ali pa se hotel s prvim,
zgodnjim vlakom
odpeljati je neznano kam.

Hreščeči glas se kot ponošen plašč
obeša na natakarjeve rame;
a on, ko da ne sliši,
ali pa nabašč
prinese k drugi mizi
golaž, dvakrat rum,
en par klobas,
in porcijo salame.

Za mizo to zdaj sam sedim.
Brez pežnez v žepu
sem kar smešen državljan,
ker v motnem steklu ne razločim,
da spet sem spet pijan
in z voznega železniškega reda
ne morem si prebrati,
kam potujem, kam.

LITERarna stran

Dredsmrtua

Ko dogori moja poslednja Zeta
in bo vse mesto za mano jokalo,
bo na kavarni napisano stalo:
»Moja mladostna leta«.

In vse bo tako kot prej,
zvečer bodo igrali Cigani
na žalostne violine,
študentje pa imeli v Ljubljani
pristine prekmurske koline

in ko jih bodo s Traverzea
na semestralni počitek spustili,
bodo otožno zavili v kavarno
in bruci se bodo prvič zapili;
ker
v tem mestu na hišah
stari vogrski prah še leži
in samo v sanjah ter avtu
lahko kdo na lepše zbeži.

Danes bode krava,
jutri zopet bik,
glavno, da si ovcam
dobro si vodnik.

Evgen Tiran: Izzevanka "JEZA"

Dozorel sem do amena.
Razširil svojo bolečino
do pike.
In vendar sem nerazmljive,
nove oblike.

Kot vžigalica sem
osmojen od dima
in zdrav sem le še
na koncu stopal.

Dozorel sem do pike
in postal živeči amen.
Ena kocka več
sem v tlaku puteptanih.
Pa ni mi žal.
Ostal bom večno, ker sem kamen.

Gledam v polje:
hiše, hiše, hiše, hiše,
vidiš, urbanizem
svojo smrt si v polju riše.

Gledam v mesto:
same ruševine,
lepe zdrave hiše
urbanizem spremeni v spomine.

Kje so že stari bedaki,
ki pri športu denar je bil figa,
zdaj nogometaš s tisočaki
lahko že cigaro prižiga.

Jože Horvat-Joki: Vinjeta

Lipov bog

V tem mokrem, črnem blatu
sem samotni križ
in bog pozabljeni na njem.

Od jutra do noči
prek njih strmim,
odsoten, nem,
ko da ničesar več, ničesar
ne bi znal zakričati ljudem.

Nihče se ne ustavi več
in ne pomoli
pod mojimi nogami:
veter se me izogiba
in raje hodi božat
prazna gnezda med topoli,
mati strahoma mi zro v obraz,
ko ženejo ob meni krave past.
še krokarji, raztepeni v poljani,
na moje lipovo srce
posesti se boje.

V tem mokrem, črnem svetu
sem samotni križ
in bog pozabljeni na njem.

Kdorkoli si, o, pridi sem
in vprašaj me, kako živim:
zavržem sem, ves nag, uhog,
razbičan od glave do nog,
bi hotel usta zdaj odpreti
in stopiti s križa:
jaz več nočem biti bog!

Branko Šömen

Epitaf

Tukaj je
v zemljo dal
Brane
s poljane
svoje možgane,
ker je rad
preveč žlampal
maligane.

Pepe Podrepnik

(prej prvoklasni pekovski pomočnik)

pošta Predanovci

Prekmurje

Podpisani poštenjak Pepe Podrepnik, porojen prvega petega preteklega, prej prvoklasni pekovski pomočnik, pošta Predanovci, Prekmurje, ponižno prosim poštovano podjetje Proizvodnja, produkcija pa prodaja prvorazrednih prekmurskih punčukov, podplatov pa podobnih proizvodov »Planika«, pejnezasto podporo.

Poštenjak Pepe Podrepnik, prej prvoklasni pekovski pomočnik, petič pohajam prvo polletje predavanj proizvodne psihologije, pa potrebujem povišano pejnezasto pomoč pri polaganju psiholoških predmetov pa pri pokrivanju personalnih potreb po pouku.

Predmet:

Prošnja, potrebna pejnezov

Podrobno pojasnilo prošnje po povišanih prejemkih.

Prva punkta: priznam, — pri profesorju psihologije Pankraciju Plačici parkrat povlekel pretežno pravičici parkrat povlekel pretežno pitanje pa padel; poslednjič prezvččil pred plešastega profesorja, potegnil petico (po prejšnjem programu) pa ponovno padel...

...punkta podobna prvi

...punkta podobna prejšnjima

...punkta podobna prejšnjim

peta punkta podobna prvi

...punkta podobna predposlednji

...punkta podobna predpredposlednji

...punkta podobna poslednji

poslednja punkta: poštenjak Pepe Podrepnik priznavam pregrehe, popisane pod punktami (prva pomisli naj poslednja), posipavam pepel po privatni porazni preteklosti pa prisegam pred poštovano publiko: po poslednjem psihološkem predmetu pa po pouku postanem povsod po Prekmurju po potrebi polkarakterček — polkimavček, poklicni pripogrnjenec pa podrepnik. !

Pred pričakovanjem pozitivno preresetane pa priznane prošnje, potrebne prejemkov, pošiljam podjetju prisrčene pozdrave!

Podpis:

Poštenjak Pepe Podrepnik

(prej prvoklasni pekovski pomočnik)

P. S.

Po nepotrjenih vesteh in po reku: »V velkon varaši se dosta vijdi, v malon se pa dosta čuje« smo zvedeli, da kadrovska komisija še vedno pretresa prošnjo.

Ta stran je rezervirana za

kritične pripombe

Dopisovanje okoli krave

(Brucovski prispevek k znanstveni, nešovinski razpravi in dopisovanju med Dušanom Pirjevcem in Dobrico Cosičem.)

Kod zarobljenog četnika Drage Keče nadjena su neka pisma njegovog rođenog brata, Miloša Keče, partizanskog vodnika i to je bilo dovoljno našem obaveštajcu, sumnjičavom Hazimu, da vodnika pozove u štab na saslušanje. I kod Miloša su nadjena pisma brata četnika, a kad smo pročitali i jedna i druga i poredjali ih po datumima, ispala je ovakva istorija:

»Dragi i mili brate Drago, evo sam poslušao našeg čaću, koji je tebe, kako starijeg sina, poslao u četnike, a mene je uputio u partizane. Digo me je od goveda i opremio, gola i bosa, jer, veli, tako ću kod partizana imati veću čast i povjerenje zbog radi toga što oni sirotinju drže kao gornju.

Ajde, veli, Milošiču, jabuko moja, jer nije, kaže, zgoroga da iz naše kuće ima čeljadi i na jednoj i drugoj strani, pa nas biju li partizani, braniš nas ti, a nadjačaju li četnici, tu je Drago.

Brate, Drago, ja sam Ti ovdje vrlo tužan u srcu zbog radi toga, što u našoj četi ima i Hrvata, bog im sudio, a imam veliku sumnju u glavi da se tu nalazi i jedan ili čitava dva Turčina koje mi je naručito nezgodno obnoć zbog spavanja da me zakolju.

Sad ste vi, četnici u našem selu pa pripazi naročito na našu Zekulju, jer to je najbolja krava u selu i od nje su teoci na glasu. A budu li ovi moji, partizani, jednom stigli tamo, ja uzimam Zekulju na dušu.

Piši kako je tamo i kakva je hrana u vašoj vojsci, jer naš komesar vrlo ružno govori za vas i kaže, da ste izdali državu.

Sad više ništa drugo nego pripazi Zekulju ko oba oka i pozdravi čaću i mater kao i sve one koji žele čuti za me.

Tvoj brat Miloš

»Dragi brate Milošu, kako sam razumio u štabu, mi se noćas povlačimo iz našeg sela, a vi, partizani, sutra dolazite. Priča se da će te opaginiti crkvu i da će pod vašim vladom svjet živjeti kao stoka i neće se znati ko je kome rod. To su tako, kaže, naredili Čivuti i ostali komunisti koji su protiv kralja, otadžbine i krsne slave.

Ko je mi pišeš za našu Zekulju, ona je fala bogu, dobro i zdravo i ja sam je pazio ko rođenu mater, a sad je ostavljam Tebi u amanet i na karakter, je ko je da znaš: kraljevi odlaze i dolaze i države propadaju; bez toga se može biti, ali bez krave ne može.

Što se tiče Talijana, od njih nam stiže tanko sledovanje brašna i makarona, a dosta municije. Ako ćeš pravo, meni se toliko i ne puca na vas, ali valja zaraditi, a oficir je izza ledja.

Čaća Ti poručuje da se pritrpš koliko možeš među tijem tamo Turčjatam i šokcima, jer valja imati svoga, bolećega, u svakoj vojsci pa makar od kakve fele bila, a danas ti je toga toliko da se nezna ko pije, a ko plaća.

Mater ti povazdan plaće što brat na brata puca. Ja, bogami, najviše derem iz puške onako u luft, ali s vaše strane neko nas opasno gadja iz mitraljeza, nanu li mu njegovo, sigurno će biti kakva Turkesnica, jer oni su dobre nišandžije i vole da puknu na Srbina.

Vita jela zelen bor, molim brzi odgovor. A Zekulja je opet steona, vitam Ti mušluluk. Ljubazni pozdrav od Drage.

Nekol'ko meseci kasnije.

»Dragi druže, brate Drago, zdravo! Ostavljam Ti ovo pismo kod mlog pionirčica Stojana, a mi se povlačimo, jer je mrski domaći okupator i njegove četničke sluge prodvo u selo uz pomoć tehnike predvodjene izdajicama.

Imao sam pozitivnu namjeru da evakušem Zekulju da ne padne u

ruke bandi, ali je čaća nikako nije dao, jer je on koljebljivi seljak srednjak sa dvije družice, vašom i našom, glava u berbernici, a strina u ašćnici, kao što kažu naš komesar i drug Lenjin, član Vrhovnog štaba.

Moram da Te obavijestim i da Ti prenesem i to da si zaveden, to jest, nesvjestan a kralj je izdao zemlju i ciljeve narodno oslobodilačke borbe i ja se sbidim što mi je brat u bandi, jer mi to kvani karakteristiku i povjerenje.

Na Zekulju neću da mislim, iako me sree zanjom boli kao bivšeg prevaz djenog govedara, jer mi se danas borimo za jednu opštenarodnu Zekulju, to jest kravu koja će davati mlijeko za čitavu državu, ako to Ti to jest, razumiješ zbog Tvoje nesvjesnosti.

Onaj mitraljezac koji vas onako opasno koka, to nije nikakav Turčin, jer mi smo svi za naoružano bratstvo. Taj nišandžija, to sam ja, a pomoćnik mi je musliman, to jest, naš brat, i mi svesno tučemo bandu uz pomoć Sovjetskog saveza, Engleske i Amerike.

Vše Ti ništa nemam pisati, jer sam izcripio podatke, nego Ti na kraju predlažem da postaneš svjesni drug i da se svrstaš u redove i to ime ja kličem i pozdravljam Te s našim borbenim pozdravom Smrt fašizmu — sloboda narodu! Miloš Keča.

Dragi brate Milošu, izdajniče srdstva, nek te je sram, ko je si rekao da naš čaća ima dvije duše kao da je on kakvo božije goveće koje ima dva želudca a ne pravoslavni žitelj i Srbin. I to što si izmislao za nekakvu kravu, to ja znam da je državna krava Muzara pa ćemo se brate pogurati oko njezinog vmena, a na našoj strani je kralj i kraljica i sva vlada u Londonu, a vi uza se nemate ča ni običnog sreskog načelnika, a haćete da dirate zemlju, koja vam pasuje kao krmač sedla.

A to što Ti meni prebacuješ za nesvjest, upitaj našeg čaću pa će Ti on reći ko je od nas dvojice pri čistijoj svijesti, jer sam ja desad našoj kući domio dvoje cakule, kolni lanac, jednu sikiru, verige i pun rana razne robe, a Ti za toliko mjeseci ratovanja nijesi prikoristio kući ni svonjke, nego si još odnosio, pse jedan crveni, da bi li, smrade.

I neka znaš, gdje kod se sretnemo, biće Kosovo, i više ništa nego primi ljubazan pozdrav od brata Drage».

Tri mjeseca kasnije.

»Dragi druže i ljubši brate Drago, iz Tvog izveštaja, to jest pisma, koje sam pažljivo proradio, ja vidim da Ti svoju banditsku svijest izkazuješ pljačkom veriga i raznolikih lanaca. a mi se ovamo borimo da skinemo lance sa čitavog porobljenog čovječanstva Jugoslavije, to jest naše okupirane zemlje.

A to zbog radi čega se Ti namu rugaš da nemamo čak ni sreskog načelnika, to je istina, jer mi nećemo povratka na starce, nego ćemo zemljom upravljati mi sami, to jest narod i omladina.

Mogu Ti dati odgovor i zbog radi tvojih zaostalih riječi što me nazivaš smrdom i psom. Iako si Ti bandit i pljačkaš, ja neću da Ti nadijevam razne izraze, to jest psovke jer ja sam obuhvaćen masovnim kulturnim radom i mi se više ne služimo izraznim govorom, nego učimo o borbenom bratstvu, o saveznicima i boljem životu kao i o nedostatku boga i o zaglupljivanju, to jest od popova.

I još Ti saopštavam, da je već krajnje vrijeme, to jest jedanaesti čas, da dodješ u redove i pod zastavu, jer su srbski i crnogorski proletari već na granici naše Krajine pod rukovodstvom druga Tita pa će biti mišljaju rupa tri dukata, a Ti požuri dok još više nije poskupilo.

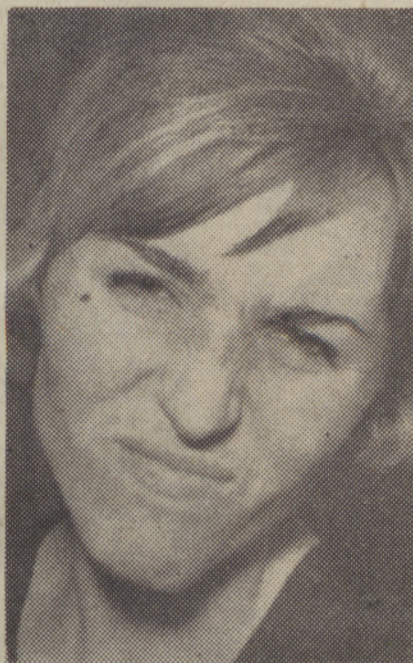
I našu Zekulju već smo uključili za korisne oiljove pa šaljemo mlijeko za ranjene drugove i neka bog prosti, ali je sad grehota nju nazivati govečetom, jer Ti si objektivno veće marvinče nego ona, ali ja Ti to ne mogu reći zbog sadašnjeg kulturnog nivoa.

Na kraju Te još jednom pozivam pod našu petokraku zastavu da budeš drug a ne bandit i to ime šaljem Ti gromki pozdrav Smrt fašizmu — sloboda narodu! Drug Miloš Keča.»

Nedelju dana poslije ovoga pisma zarobljen je četnik Drago Keča.

*Sposojeno
pri Branku Čopiću*

Govorili so, da ne bo Marjane...

LJUDJE GOVORIJO, DA S PETJEM
ZASLUŽIŠ TOLIKO, KOT KAKŠEN
POMURSKI DIREKTOR. ALI RES?

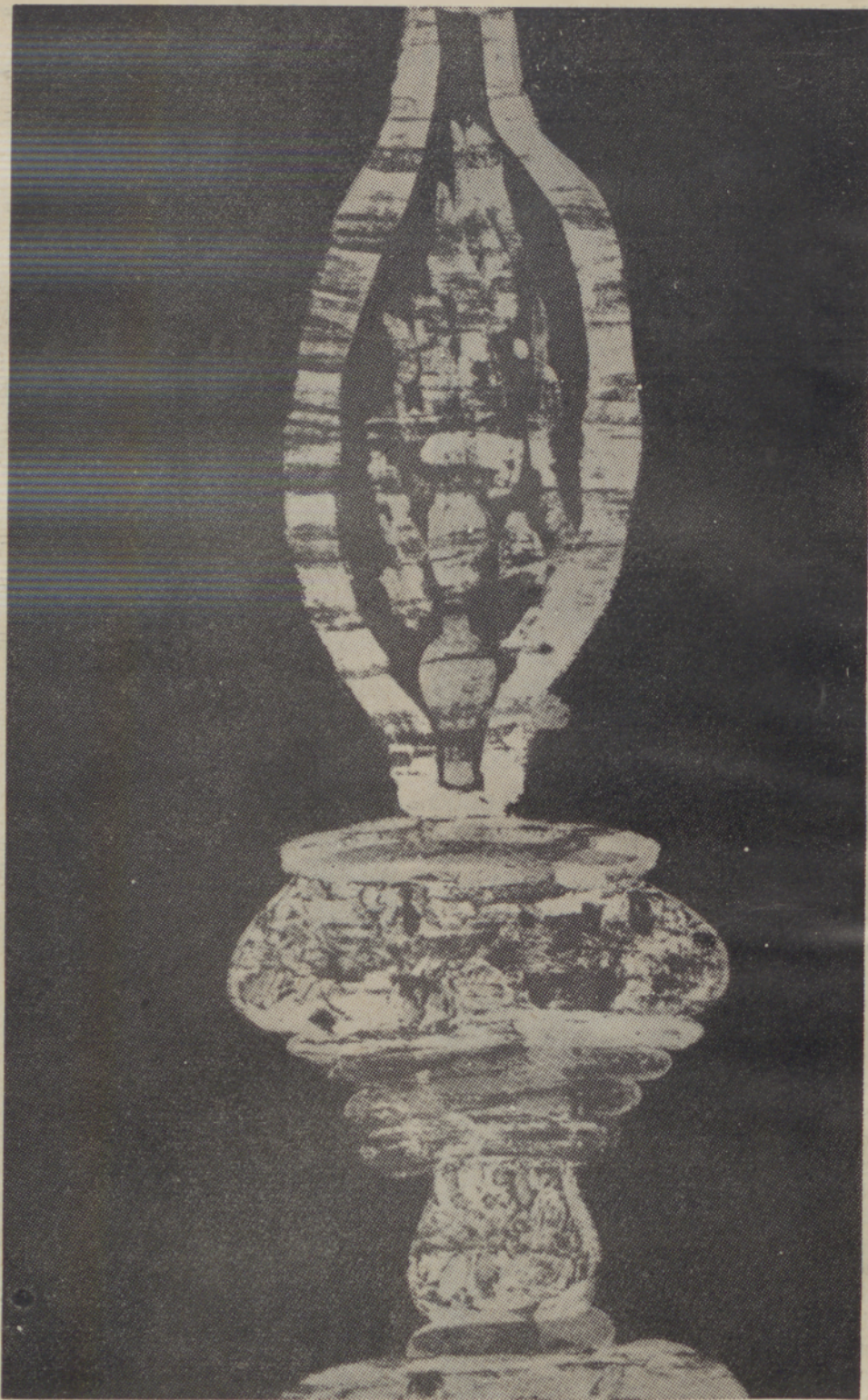
KAKO MISLIŠ, DA SE BODO SO-
BOČANCI DRŽALI, KO BODO
ZVEDELI, DA NE BOS PELA NA
BRUCOVANJU?

ALI JE TEBI ŽAL, DA TE NI MED
NAMI, STARIMI ZNANCI?

KAKO SO TI VŠEČ PREKMURSKI
ŠTUDENTJE?

- ČLOVEK BREZ KNJIGE, JE KAKOR LUČ BREZ STENJA
- NAJPRED SMO SI SVETILI S TRSKO, S SVEČO, POTEM DOLGA LETA S PETROLEJKO, V ZADNJEM ČASU Z ELEKTRIKO IN NEONOM — VSEENO JE ČLOVEŠTVO GLEDE MARSIKATERE NEODKRITE RESNICE ŠE VEDNO V — TEMI!
- VEČNA PETROLEJKA NAJ TI SVETI — BRUC!

Dragi!

(Poseben dopis.)

Hhk! Hhk! Brucovanje ali večerna šola je pravkar dosegla svoj višek pred seboj imam že trinajsti špricer in zato vidim bolj malo kaj se dogaja na drugi strani. Povedali so mi, da se je v Soboti prvič po vojni zgodilo, da je nekdo pred Zvezdo uprallal! »Karto više?«

Pravkar je nekdo tik ob meni, desno začel bruhati. Začel se je namreč program. Mislim, da bo ta danes bolj slabo spal. Najboljše se bodo počutili tiati, ki bodo ta program prestali. Hhk! Hhk!

(Malo kasneje)

Se vedno živ. Vse naokrog mene plešejo. Nisem siguren, ali sem na plesišču ali v Baru. »Muzika« ali glasba je fantastična. Prej sem videl nekoga, ki je ponujal Elemirju tisočaka s prošnjo, naj pol ure ne igrajo. Človek je po petih minutah izginil neznano kam. Pravijo, da so na cesti našli njegovo »rekupdarjuno« protezo.

Na brucovanje je prišel tudi... Hhk! ...maj pajdaš na novo pijani inženir agronomije Jože s prehlajenim levim očesom. Potolažil sem ga, da se na prekmurska brucovanja ne prihaja gledat, marveč poslušat. Da je to res, so dokazali študentje sami, ki so v Baru poslušali glasbo — ali pa tudi ne.

(Malo kasneje)

Mislim, da je zdaj že drugi dan brucovanja. Bralcem se opravičujem, da se tako pretrgan javljam — strgal se mi je namreč film, zdaj ga pa z različnimi maligni »rekuper kelim«. Tudi gostom so se začele denarnice »rekuper keliti«. Zato pa postajajo vse bolj glaani in tudi ena kupico so že strli. Zdaj pa naj sama kdo še kaj pove čez študentaraj!

(Dopis končujem, ker se mi bo zopet zdaj, zdaj utrgal film. Hhk! Na svidenje drugo leto, ko bom članek dokončal.)

Vaš vdani
Poročevalec